

På tal om äktenskap och vigsel – och kärleken

Frimodig kyrka tar ställning för en klassisk kristen hållning i fråga om äktenskap. Detta är i Sverige idag kontroversiellt och blir därmed ett ställningstagande vi måste försvara. Ett populistiskt budskap om vad kärlek är komplicerar förståelsen av äktenskapet och ett av de svåraste områdena gäller HBTQ-frågor. Ämnet är omfattande och vi har i denna text inte möjlighet att ingående utlägga alla aspekter. Men vi vill med detta avsnitt i Frimodig kyrkas utbildningspaket ge en vägledning till hur vi i samtal med olika personer, på ett reflekterat och förklarande sätt, kan stå upp för vårt ställningstagande i frågan om äktenskap. Texten syftar inte till att ge snabba svar till en komplex verklighet och vi uppmanar till en läsning med tid för egen reflektion och bearbetning.

Bibelns ord och kyrkans tradition

I utgångsläget för alla typer av frågeställningar vill Frimodig kyrka stå i kontinuitet med den historiska och världsvida kyrkan, byggd på apostlarnas undervisning och Bibelns ord som vår Herre Jesus Kristus gav auktoritet för alla tider (Matt. 5:17ff). Bibelns ord och kyrkans tradition i frågan om äktenskapet är därmed en omistlig grund för Frimodig kyrkas ställningstaganden.

I Bibelns första kapitel (1 Mos. 1:27–28) beskrivs att Gud skapade människan till sin avbild. I samma mening sägs att denna Guds avbild skapades till man och kvinna. Mannen och kvinnan tillsammans har på så sätt en avgörande betydelse för att återspegla Guds identitet. Vi läser vidare att mannen och kvinnan ska leva som ett kött, alltså som en kropp tillsammans. Gud välsignar denna enhet och uppmanar mannen och kvinnan att uppfylla jorden, det vill säga att fortplanta sig genom att få barn. Gemenskapen mellan man och kvinna är därmed inte en egen angelägenhet utan har betydelse för Guds fortsatta skapande av varje nytt människobarn och det liv barnet får att leva. Tvåsamheten mellan man och kvinna, även utan biologiska barn, har en särskild möjlighet till ömsesidig bekräftelse och stöd för uthålligt engagemang i Guds uppmaning till människan att ta ansvar.

I Nya testamentet citerar Jesus orden från skapelsen och inskräper att det är så Gud tänkt att det ska vara (Matt. 19:4ff). Jesus bekräftar det starka band som skapas mellan man och kvinna i äktenskapet och att det inte ska brytas. Aposteln Paulus lyfter upp samma ord och pekar på att äktenskapet mellan man och kvinna rymmer ett mysterium, en hemlighetsfull gåva, som syftar till att visa Guds kärlek till människor (Ef. 5:32).

Att äktenskapet mellan en man och en kvinna ska spegla Guds kärlek kommer till uttryck på flera ställen i Bibeln. I exempelvis Höga visan och i Uppenbarelseboken (Upp. 22:17), utgör beskrivningen av brudgummen och bruden en bild för samhörigheten mellan Jesus Kristus och kyrkan. I Jeremia bok utgör moderns kärlek till sitt barn en bild för Guds kärlek (Jer. 49:15) och Guds identitet såsom Fader är återkommande beskriven och omistlig i kristen tro (Rom. 8:15–16).

Gud ger genom mannens och kvinnans olika kroppar i den sexuella föreningen möjlighet till djup samhörighet och förutsättningar för nytt liv. Det starka band som uppstår mellan mannen och kvinnan i sexuell gemenskap talar om det starka band som Gud har till oss människor. Och den kärlek som mannen och kvinnan visar barnen såsom far och mor, är ett av de tydligaste exemplen för en människa på Guds självutgivande och villkorlösa kärlek.

Barnperspektiv

Barnen har en unik ställning i kyrkan. Jesus lyfter fram barn som förebilder i Guds rike och betonar betydelsen av barnens rätt att komma till Jesus, bli välsignade och få beskydd (Matt. 18:1-10, 19:13-15). Frimodig kyrka är positiv till Svenska kyrkans ställningstagande för barnens rättigheter och till att våra beslut ska iaktta konsekvenserna för barnen. Kyrkan har ett viktigt uppdrag att stå upp för barnens bästa, i alla situationer och i präglande av normer och kultur.

Barnperspektiv behöver iakttas också i fråga om äktenskapet. Ett centralt syfte med äktenskapet är att ge barn en trygg uppväxt. Äktenskapet ger viktiga förutsättningar för att ta emot de barn som blir till och tillmötesgå deras rättigheter och behov. Hur föräldrar och andra vuxna relaterar till varandra, är också ett stort ansvar i förhållande till alla barn och ungdomar. Vuxna utgör förebild för hur barn och unga i sin tur relaterar till varandra både under uppväxten och då de själva blir vuxna.

Ställningstagande för äktenskapet

Det är med förståelse av Bibelns undervisning om äktenskap och sexualitet, barn och gudsrelation som Frimodig kyrka intar ställningen att äktenskap är förbehållet relationen mellan en man och en kvinna, i deras vilja att vara varandra trogna livet igenom och ge en trygg uppväxt för barn. Vidare innebär detta att kyrkan inte ska viga samkönade par. Kyrkan har inte mandat att välsigna och uppmuntra något som Gud själv avvisar som ett brott emot hans vilja för mänskligheten. En förståelse som också den stora majoriteten av världens kristna håller för sann och de stora kyrkorna; katolska, ortodoxa, och karismatiska kyrkor bekänner sig till.

I respekt för äktenskapets betydelse och för pastoral omsorg bör kyrkan även vägleda till eftertanke i fråga om omgifte. Separation och skilsmässa efter ett äktenskap medför omfattande inverkan och skador, både på individer och relationer; för kvinnan och mannen, för barnen och för närstående. Ett eventuellt nytt äktenskap behöver föregås av förlåtelse och tid för helande, för att skador och problem hos berörda parter inte ska bli större eller återupprepas.

Kyrka i en sekulär stat

Frimodig kyrka är inget politiskt parti och accepterar det faktum att Svenska kyrkan verkar i en sekulär stat. En sekulär stat låter inte Bibelns värderingar styra lagstiftningen och står utifrån demokratiska spelregler fria att fatta beslut som inte överensstämmer med en biblisk uppfattning. Svenska kyrkan däremot är inte en del av staten och ska därmed inte underordnas politiska organ. Kyrkan är i stället underordnad Bibelns Gud. Frimodig kyrka anser det därmed vara rimligt att stat och kyrka kan ta olika ställningstaganden i aktuella frågor som rör människors liv.

Svenska staten har med den goda intentionen att ge stabila juridiska förutsättningar för alla relationer, beslutat att inkludera också samkönade relationer i benämningen äktenskap. Utifrån Bibelns definition av äktenskap är detta problematiskt, eftersom äktenskapet där har en specifik mening med komplementariteten mellan man och kvinna. Då Svenska kyrkan inte längre är en del av staten anser Frimodig kyrka att Svenska kyrkan som autonom organisation ska lämna ifrån sig den juridiska vigselrätten. Detta skulle tydliggöra att vi inte

längre är en statskyrka med myndighetsutövning som vår uppgift. Detta skulle också värna Svenska kyrkans integritet, oberoende av den sekulära statens hållning i enskilda frågor.

För alla människors lika värde

Inom Frimodig kyrka vet vi att många homosexuella har utsatts för förakt och diskriminering genom historien och så än idag. Vi sörjer att många har tagit skada av detta. Vi menar att alla människor är lika värdefulla i Guds ögon och ska därmed behandlas med värdighet. Frimodig kyrka tar avstånd från alla former av hat och förakt och vill att Svenska kyrkan skall välkomna alla människor in i kyrkans liv, gemenskap och själavård, oavsett sexuell läggning. Vi vill stå upp för alla människors rätt att bli bemötta med kärlek och respekt.

Med smärta tar vi också del av vittnesmål om hur människor far illa i sina nära relationer och att många äktenskap slutar i skilsmässa. Såren hos människor blir stora när löften sviks, lögner uppdagas och när någon tvingas till sexuell närhet mot sin vilja. Många är vi som på olika sätt tagit skada av brustna relationer och destruktiva handlingar. Frimodig kyrka vill för alla människors bästa, ge stöd för goda och kärleksfulla relationer, i äktenskap, föräldraskap, likväl som för ensamstående. Med kyrkans erfarenhet och kristen förståelse för människors skörhet och behov, finns många goda verktyg för att ge sådant stöd. Frimodig kyrka vill att detta ska vara en central del i medarbetares fortbildning och kunna erbjudas i alla Svenska kyrkans församlingar.

HBTQ

Vi kan här inte utveckla allt som rör HBTQ, men vill översiktligt problematisera de ideologiska strömningar som följer med den allmänna debatten om HBTQ-frågor. Bland annat rör vi oss i denna debatt mellan två olika utgångslägen i fråga om sexuell identitet. Ett utgångsläge är ett naturalistiskt förhållningssätt där sexuell identitet är något biologiskt medfött och därmed inget man kan ändra på eller välja bort. Med detta utgångsläge kommer uttryck som att upptäcka sin sexuella läggning och "komma ut" i sin omgivning med sin sanna identitet.

Det utgångsläge som kanske är mer rådande idag är ett socialkonstruktivistiskt förhållningssätt som ifrågasätter talet om biologiskt medfödd identitet och uppmuntrar i stället till att normkritiskt utforska olika alternativ och välja den sexuella identitet man själv vill. Den sexuella identiteten kan med detta bytas genom livet och man behöver inte heller begränsa sig till en sexuell identitet, utan ha flera identiteter samtidigt. Ingen av dessa två utgångslägen är fullt ut hållbara i ett kristet perspektiv.

Syndens verklighet

Med en kristen människosyn bestäms vår identitet inte enbart av biologi eller eget val. Både biologin och det egna valet har relevans för en människas identitet men kan inte enskilt svara för den. Gud har skapat människan med en kropp och biologiska funktioner där många av människans egenskaper har sin förankring. Gud har också skapat människan med en fri vilja där hon har möjlighet att göra val i livet som utvecklar hennes egenskaper, formar hennes personliga identitet och gör avtryck i den kultur hon lever i. Men för båda dessa aspekter är det av högsta relevans att tala om synden och skapelsens fall bort från Guds ursprungliga tanke och givande av människans sanna identitet.

Synden präglar både biologin och den fria viljan. Ingen utav oss står utan inverkan från synden. Alla människor är därmed skadade, i våra biologiska förutsättningar likväl som psykiska och sociala, och alla människor får sin fria vilja förledd av synden. Oavsett frågeställning eller person vi möter behöver vi ha synden med i vår förståelse av tillvaron. Vi behöver ödmjukhet i insikten om att den som kan fördöma synden och befria oss ifrån den endast är Gud. Ingen av oss människor kan vara stolta i oss själva och över alla de uttryck vår personliga identitet tar sig.

Högmod

Här möter vi det främsta problemet i våra relationer och dagens HBTQ-rörelse. HBTQ-rörelsen går i stor utsträckning samman med *Pride*. *Pride* betyder stolthet och uppmuntrar människor att vara just stolta över sig själva, sin självvalda identitet utan begränsande normer. *Pride* kan också översättas till högmod och får då än tydligare koppling till synden. Den synd som får människan att vilja ta Guds plats och oviljan att följa Guds Ord och bud.

Endast med insikt om synd, bön om förlåtelse och återupprättad relation med Gud finner vi vår sanna identitet. Med ett trovärdigt teologiskt förhållningssätt blir det problematiskt att flagga med *Pride* i kyrkan. Som kristna flaggar vi med korset, som ett tecken på ödmjukhet, mottagande av förlåtelse och vetskap om att vi behöver Gud (Rom. 3:23 ff).

Homofobi

Vi kan alla reagera med osäkerhet i mötet med det som är annorlunda än oss själva. Men ingen människa ska bemötas med fobi. Så också homosexuella eller personer med andra identitetsmarkörer. Varje människa ska som unikt skapad av Gud bemötas med vördnad och respekt. Är vi osäkra i något avseende ska kärleken vägleda oss. Kärleken fördriver rädslan (1 Joh. 4:17–18). Både rädslan för människors olikheter och rädslan att själv bli utskämd eller förkastad.

Kärlek

Lika viktigt som förståelse av synd är förståelse av kärlek. Men hur ska vi förstå kärleken? Utryck såsom; ”all kärlek är bra kärlek” och ”alla har rätt att älska vem man vill” används vitt och brett utan dialog och reflektion. När dessa uttryck i kyrkliga sammanhang kopplas samman med uttryck som *all kärlek kommer från Gud* och *Gud är kärlek*, blir det inte lättare.

Kärlek är den kristna trons signum och något som Gud vill ska komma alla människor till del. Att Frimodig kyrka inte vill att äktenskap ingås i samkönade relationer eller till flera partners, innebär inte att någon människa ska missunnas kärlek. Vi vill i stället betona att sann kärlek kan tas emot även utan äktenskap. Kyrkans historia och samtid är full av exempel på människor som kunnat växa i kärleksfulla relationer utan äktenskap och sexuellt samliv. Äktenskapet är en typ av kallelse och celibatet är en annan, och båda dessa rymmer möjligheten att upptäcka den sanna kärlekens många uttryck och Guds närvaro i dem.

Många av oss präglas av populärkulturens beskrivning av kärlek. Denna ”kärlek” är starkt styrd av känslomässig attraktion och spontant sex, många gånger med en person som man nyligen träffat. Denna syn på kärlek stämmer inte med en kristen förståelse av vad sann kärlek är. Åtskillnaden i förståelsen mellan populärkulturens beskrivning av kärlek och Bibelns beskrivning ställer till med stora problem i debatten om äktenskap, och än större problem i våra relationer.

Känsla och förnuft

Kärlek är förknippad med känslor. Känslor ska inte nedvärderas till att vara ytliga och oväsentliga. Känslor utgör en viktig och central del i våra liv. Känslor gör oss uppmärksamma på vår omgivning och andra människor och ger oss en drivkraft att knyta an, att jag blir ett vi tillsammans med andra. Men känslan får inte utestänga allt annat väsentligt i livet. I kärleken är det viktigt att känslan leds med förnuft, med vilja och integritet.

De flesta människor blir förälskade och känner attraktion till flera människor under sitt liv. Många kan berätta om sin första förälskelse redan från förskoleålder. Ungdomsårens stora förändringar både i kroppen och det sociala livet innebär ofta flertalet förälskelser i vilka man söker sin vuxna identitet. Som vuxen kan förälskelse ofta uppstå i förtroendeingivande relationer, exempelvis till kollegor, med vilka man delar gemensamma intressen och stor del av sin vardag. I förälskelsen uppmärksammar man personer på ett särskilt sätt och blir intresserad av fördjupad kontakt. De spontana känslorna i dessa avseenden är ofta omedvetet förknippade med personer och situationer under livet som gjort oss trygga och glada.

Med viljan att bygga goda relationer till andra människor och vår omgivning kan inte varje förälskelse och all attraktion leda till sexuell närhet. Relationen kan istället byggas på vänskapens många möjligheter; såsom utbyte och inspiration i gemensamma intressen, ömsesidig hjälp och stöd i olika livssituationer, nya perspektiv, drivkraft till personlig utveckling och träning till stärkta förmågor, större trygghet i gemenskap med andra mm.

Sexualiseringen av våra relationer är idag ett stort och allvarligt problem. Många är exemplen på kränkningar och skadat förtroende när sex tagit plats i kontakter mellan människor som inte haft en relation avsedd för detta. Detta har exempelvis kampanjen och den världsomspännande rörelsen MeToo mycket tydligt uppmärksammat.

Vad är då kärlek?

En kristen förståelse av kärlek vinnns inte först och främst genom förälskelse i en annan människa. Förståelse för sann kärlek vinnns i relation med Gud. Det är Gud som visar och förklarar kärleken för oss (1 Joh.4:19). En kärlek som är så stor att den räcker för alla.

Genom Bibelns ord talar Gud om en kärlek som är starkare än döden. Kärleken kan övervinna de allra svåraste hinder och ge våra liv dess allra djupaste mening och vara den allra viktigaste drivkraften till en ny värld. De ofta lästa orden i Första Korintierbrevets trettonde kapitel är väl värda att upprepa. "Kärleken är tålmodig och god. Kärleken är inte stridslysten, inte skrytsam och inte uppblåst. Den är inte utmanande, inte självisk, den brusar inte upp, den vill ingen något ont. Den finner inte glädje i orätten men gläds med sanningen. Allt bär den, allt tror den, allt hoppas den, allt uthärdar den". Det mest konkreta exemplet på denna kärlek är Jesus liv och död. En evig kärlek som erbjuds varje människa.

Den kärlek som vi lär känna genom Bibelns ord och allra tydligast hos Jesus Kristus, är en kärlek långt ifrån den tillfälliga romansen. Äkta kärlek är något man ger och inte tar. Äkta kärlek bär ansvar och kräver inte lust. Äkta kärlek är hållfast och inte flyktig. Den kärlek Gud visar handlar om trohet till ett evigt förbund. Denna kärlek är helt förbunden med Guds

identitet. Gud är helig. Allt hos Gud är rent, helt och för alltid hållfast. Som kyrka är vi kallade att vittna om vem Gud är och inbjuda till gemenskap med honom. Att lära känna Gud innebär att få ta del av äkta kärlek, en kärlek som är ofrånkomligt förbunden med Sonen Jesus Kristus. ”Så uppenbarades Guds kärlek hos oss: han sände sin ende son till världen för att vi skulle få liv genom honom” (1 Joh.4:9). Gud bevisar sin självutgivande kärlek till oss genom att han sände sin son till den värld som vänt honom ryggen (Joh.3:16 ff) och genom att Sonen, Jesus Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare (Rom. 5:8). Jesus förhållande till Gud som sin Fader tydliggör äkta kärlek. Sonen underordnar sig Fadern. Detta är en förebild för alla våra relationer. ”Underordna er varandra i vördnad för Kristus (Ef.5:21).

Jesus kallar oss till att älska inte bara en partner. Kärleken är något mycket större och mer omfattande än bara den sexuella relationen. Jesus kallar oss att älska alla människor, till och med våra fiender (Matt.5:43–48). Att *älska den man vill*, är alltså för lite i ett kristet liv. Kärleken sträcker sig ut till att hela tiden nå fler. Denna kärlek är passionerad, engagerad och överlåten, fri från begär och självhävdelse. Att leva i denna kärlek förmår vi bara i en levande relation med Jesus Kristus.

Slutord

Vi vill uppmuntra dig att stå upp för den trofasta kärleken som vi lär känna genom Jesus. Ge stöd för män och kvinnor som lever i äktenskap. Ge stöd för barn i deras familjer. Ge stöd för ensamstående genom god vänskap. Ge stöd för dina meningsmotståndare genom öppen och respektfull dialog. Låt Jesus i allt leda dig. Han som visat oss så stor kärlek. Vittna för alla människor om hans trofasthet och möjligheten till förlåtelse och helande i tron på honom.

Vi vill uppmuntra dig att reflektera och sätta ord på frågorna som berörs i denna text, tillsammans med en vän och i din församling. Tillsammans kan vi lättare både stå upp för äktenskapets betydelse och visa kärlek till alla människor.

Mer att läsa

Här har vi listat litteratur och webbsidor med anknytning till ämnet.

Litteratur:

- Bibeln
- *Till man och kvinna skapade han dem, en introduktion till kroppens teologi*, Syster Sofie O.P.
- *Älska och gör det du vill: Kroppens teologi för ungdomar*, Syster Sofie O.P
- *Ditt barn behöver dig*, Ross Campbell
- *Din tonåring behöver dig*, Ross Campbell
- *Det är inte mitt fel - En bok om att ta kontroll över sitt liv*, Henry Cloud o John Townsend
- *Håll kärleken levande*, Alf B Svensson
- *Våga vara förälder*, Alf B Svensson
- *Hjälp vi har fått en tonåring*, Alf B Svensson
- *När två blir ett: Sex och samlevnad ur ett kristet perspektiv*, Olof Edsinger
- *När minoriteten tar majoriteten som gisslan*, Olof Edsinger
- *Inte längre gay, en personlig berättelse*, Richard Oostrum och Hans Frinsel

Film: *Fireproof*, 2008, Samuel Goldwyn Films. Belyser äktenskapets utmaningar i ett drama.

Webbsidor:

Samtal med syster Sofie O.P: <https://www.youtube.com/watch?v=q88wDbUe5hw>

EFS: <http://www.efs.nu/wp-content/uploads/2017/01/Samtalsunderlag-och-råd-i-vigselfrågan-A41.pdf>

ELM: <http://www.livfam.org/media>

ELM: <http://www.tilliv.se/2015/05/elm-och-samkonade-relationer/>

Svenska Evangeliska Alliansens (SEA) resurssida:

<https://www.sea.nu/kategori-debatt/aktenskap-och-familj/>

SEA: <http://xn--ktenskap-zza.info/aktenskap-sex-i-kyrkan-2/aktenskapsfragan-i-kyrkan-varfor-bry-sig/>

SEA: <http://xn--ktenskap-zza.info/aktenskap-sex-i-kyrkan-2/aktenskapsfragan-i-kyrkan-varfor-sa-svart/>

SEA: <http://xn--ktenskap-zza.info/aktenskap-sex-i-kyrkan-2/gud-gillar-sex/>

Ortodox förklaring av äktenskapet: <http://denortodoxakyrkan.se/2016/01/26/vad-ar-syftet-med-aktenskapet/>

Ortodox kommentar om homosexualitet: <http://denortodoxakyrkan.se/2015/11/18/vad-sager-bibeln-och-vara-kyrkofader-om-homosexualitet/>

Uttalande av biskop Anders Arborelius: <https://www.katolskakyrkan.se/media/1190/uttalande-av-biskop-anders-om-homosexualitet-april-2015.pdf>

Kyrkans tidning, debattinlägg: <https://www.kyrkanstidning.se/debatt/hot-om-splittring-i-mekane-jesus-bakom-beslutet>

Ett inlägg i debatten om Pride: <https://www.facebook.com/thomas.idergard/posts/10155325399336529>

Världen idag, personporträtt: <http://www.varldenidag.se/rekommenderat/han-ar-homosexuell-och-lyckligt-gift-med-en-kvinna/repqll!nC8RtDrf5IsjbTMSmwuqw/>